

Mécs Anna

Lejárat

A háromszázfős tagságból tizenöten tolták ide a képüket. Persze, nyári hétvége van, Budapest, egy dohos pincehelyiség, ahova csigalépcső vezet le. Amiért mi végtelenül hálásak vagyunk, egy nevenincs könyvkiadó fölajánlja nekünk, hogy kéthavonta egyszer itt találkozhatunk, mert neki valami úton-módon van egy belvárosi irodahelyisége. Már nem tudom, ki kinek a kije, amiért van. Föltételezem, nem sokáig birtokolhatják. Ma egy belvárosi irodahelyiség mást jelent, mint húsz éve. Ma minden mást jelent. Az irodalmi szervezet is mást jelent. Az irodalmi szervezet elnöke is mást jelent. Elnöknője. Tulajdonképpen örültem, amikor Enikő volt olyan hülye, és elvállalta a vezetést. Ki más írt volna egy húszoldalas pályázatot azért, hogy aztán havi százötvenért elviselje, hogy minden önjelölt író neki ír panaszlevelet, tőle kunyerál, őt szidja, hogy megint nem szervezett meg valamit jól? Örültem, hogy nő. Nő a vezető. Persze ez egyet jelent: nulla pénz és nulla hatalom van az irodalomban.

Én se szoktam jönni. Tizenöt éve még jártam, akkor mi voltunk a megmondó generáció, a negyvenes nők. Azt hittük, minden legalább olyan jó lesz, mint régen, és még tovább javíthatjuk. A fenéket. Most is csak aztért jöttem, mert az Ilona megkért. Ő viszont seholy, hiába hívogattam az utcáról a kezdés előtt pár perccel. A mellettem lévő széket lefoglalom a táskámmal, hogy Ilona le tudjon ide ülni.

Enikő elhadarta a beszámolót. Megint egy rakat projekt nem kapott támogatást. Mindent elkaszálnak, amit a mi szervezetünk ad be. Nem fekszünk jól. Sőt, mondja Enikő, lejáratókampányokat is indítanak. A cinikus mosolyomat elrejttem egy köhögést imitálva. Ezek szerint még tényezők vagyunk. Egy lejáratókampánynál már csak egy rosszabb van: ha még csak le se akarnak járatni. Három külföldi projektben megjelent a szervezetünk, és volt két író-olvasó találkozó, fejezi be Enikő. Nem sok. De legalább még működünk, és nem mentünk csődbe, és azt a kevés kis szervezeti pénzünket se sikkasztotta el senki. Három új tagot felvesszünk, a beszámolót megszavazzuk.

A többiek már mocorognak.

– Maradt még hátra napirendi pont? – kérdezi Enikő.

Körbenézek értetlenül. Mi az, hogy maradt-e hátra napirendi pont? Hát amiért én itt vagyok, és amiért azt hittem, hogy tömve lesz ez a kis pincehelyiség. Amiért Ilona hívott engem.

– Ha nincs, akkor... – kezd bele Enikő

– Hogy a viharba ne lenne! – kiáltok fel. – Azt hittem, itt fogjuk megfogalmazni az állásfoglalást.

– Milyen állásfoglalást? – kérdezi Csaba. Pedig róla azt reméltem, szövetségesem lesz.

– Ne hülyüljetez már. Bejárta a sajtót, hogy mi volt a nyakasvölgyi író táborban. Amit mi is szerveztünk. Muszáj egy nyilatkozatot tennünk.

Mindenki kushad.

– Zsuzsi, szerintem ezt jobb, ha az érintettek elintézik – mondja a Tolnai Kati. – És egyébként sem tudhatjuk, mi történt valójában. Most mondja Enikő, hogy lejárató-kampányokat indítanak ellenünk.

Többen bólogatnak, megismétlik lényegében, amit Kati mond, hogy ez nem a mi ügyünk, és hogy jobb egy ilyen érzékeny helyzetbe kívülről nem beleavatkozni. Próbálok nyugodt maradni, de nehezen megy. Ez ment harminc éve is, húsz éve is, de akkor még betagozódtam. Most már nem tudnak úgy hatni rám. Itt van a Felkay és a Sáros is, a nagyöregek, ők egyelőre úgy tesznek, mintha meg se hallanák ezt a párbeszédet. Mintha hallhatatlan lenne, amit mondok, és szóra, reakcióra se érdemes.

– Három fiatal lány jelezte az író táborban, hogy a István molesztálta őket. – keményen fogalmazok, hogy ne lehessen félresöpörni. – István, tudjátok, az egyik alapítónk. Azt gondolom, van hozzá közünk.

Jelentkezik Lilla. Nagyon tehetséges fiatal nő, én írtam ajánlást az első kötetéhez. Enikő jelez, hogy mondja nyugodtan. Csaba ül mellette, és odadöntött fejjel mondja, hogy itt nem kell jelentkezni, csak kiabáld be, amit akarsz. Bátorításnak szánja, mégis lesz valami lekezelő benne. Most kezdem megérteni, hogy Csabát én eddig idealizáltam. Ő volt a jófej férfi a szememben. Aki ért minket, nőket, és ezt el tudja magyarázni a bulldogoknak. Már nem mintha mi nők egyformák lennénk, és tolmács kellene közénk és a férfiak közé. Most látom csak, hogy Csaba is helyezkedik folyton. Ez a kenetteljes álarc inkább csak arra kellett, hogy mindenki szeresse és saját fontosságát megélhesse irgalmasságba csomagolva, a legcsekélyebb konfrontációt is elkerülve.

Lilla feláll. Zavartan gyűrögeti a nadrágját. Hosszú haja van, néhol mintha gubancos lenne, talán rászta kezdemény, nem igazán tudom megítélni.

– Szeretnék Zsuzsa mellé állni, mondja. Beszélnünk kell a táborról, azért jöttem én is. – mintha remegne a hangja. Pedig hallottam már pódiumon felolvasni, káprázatos volt. Most mégis izgul? Tart valamitől? Magam is érzem, hogy ez az apró helyiség, ahol pár méterre van mindenki arca, nyomasztó. És itt mintha mindenki egyén lenne, saját maga a saját testével. Míg a levelezőlistán, vagy csapatban emlegetve őket arctalan reprezentánsok lesznek; *a férfiak, a nők, a nagyöregek, a zaklatók, az*

áldozatok. Nem is beszélve arról, hogy most élőben vagyunk itt, hús és vér és takony. Covid alatt volt pár online gyűlés. Meglepően sokan csatlakoztak be, és a vártnál sokkal bensőségebb találkozások voltak. Egy kiscsoport bensőségessége ötven fővel. Egészen elérzékenyültem. És talán azt reméltem, az izoláltságban mindenki találkozik saját magával, és kicsit jobb emberré válik.

Lilla elmondja, hogy neki is többen jeleztek. Pár másik harminc körüli csajjal alapítottak egy munkacsoportot, ami éppen a zaklatási ügyekkel foglalkozik. Van egy telefonszám és egy e-mail cím, amit ilyen esetekben akár anonim módon is tudnak használni a bejelentők. És a szabályzat szerint ő a szervezet keretein belül beszélhet erről. Szivai Istvánra hat bejelentés érkezett a tábor idejében és azt követően. Sajnos egyéb jogkörük nincsen, a táborban se tudtak beavatkozni, de úgy gondolja, sürgősen bizottságot kellene létrehozni, és kivizsgálni az ügyet, mielőtt...

Elcsuklik a hangja. Megpróbáltam amíg beszélt a jelenlétemmel segíteni.

– Elég! – Felkay öblös hangjától a szuterén keskeny ablakai is megremegnek. Belém fagy a szar is. Mint amikor apám hirtelen ránk üvöltött, mert valami irdatlan rosszat tettünk. – Elég. – ismétli kissé erőtlenebbül. Köhög. Megsajnálom, de nem tart sokáig. – István gyalázását azonnal fejezzék be! Tudják, mi mindent köszönhetünk neki? Zsuzsika, maga mi mindent köszönhet neki? – a fejét rázza dühösen, mondaná tovább, de megakad. Arra céloz, hogy az első kötetemhez István írt ajánlást. Harmincöt éve, azt nem teszi hozzá. Meddig leszek lekötözöttje, míg ki nem purcan? – Anonim módon bejelenteni? Az ötvenes években nem volt ilyen házmestertempó! Hová vezet ez? Rá se lehet már nézni egy nőre, mert megy árulkodni? – ezt már Lillának címezi.

– Visszautasítom – mondja határozottan Lilla, mintha a bíróságon lennénk.

Az ajtó felé sandítok, Ilona sehol. A telefonomat megnyitom, persze nincs üzenet. Enikő arcán tanácstalanság. Mire számított? Láthatta a levelezőlistát, készülhetett volna egy tervvel. Vagy gondolta, hogy majd úszik az árral? Ha nem szólunk, akkor hátha elévül ez az egész. Csináljunk úgy, mintha nem lenne semmi, mintha nem lenne már zaklatás? Majd tíz-húsz év alatt szépen kikopik, addig pedig eléledgélünk valahogy? Bevillan egy-két mondat Ilona üzenetéből. Dühös vagyok rá, hogy nem jött el. Ő ott volt a táborban. Ő tudja ezt képviselni. Nekem mi közöm hozzá? Persze, tudom, mi tud folyni ilyen helyzetben, de én még sose tapasztaltam. Elítélem és meg akarom állítani, de nem tudom, képes vagyok-e kellő erővel és elszántsággal képviselni. Tudok-e arról beszélni, amit csak hallomásból ismerek?

Sáros unottan az órájára néz, majd megböki Felkayt.

– Nyugi – suttogja neki –, ne húzd fel magad, a vérnyomásod! Majd leszállnak Istvánról. – persze mindenki hallja, mert Sáros nem tud suttogni. Nem arra célzok, hogy nagyot hall, sose tudott suttogni, ha unt egy felolvasást, vagy ha visszatarthatatlan poénja volt egy közgyűlésen, mindig olyan hangerővel beszélt, mintha pódiumon ülne. És ez az unott brahizás, amit most nyom, jobban feldühít, mint Felkay kitörése. Felkayt értem, István a barátja, együtt szocializálódtak, Felkay tényleg nem érti ezt az egészet, és csak meg akarja védeni Istvánt. Persze arrogáns és lekezelő. De Sáros meg csak simán cinikus.

– Menjen is fel – válaszolok indulatosan, és újra a telefonomhoz nyúlok. Talán nem kéne. Magam sem tudom, miért döntök így. Megnyitom a messengeremet. Behozom Ilonával a levelezésünket. Idegesen tekerem. Hülye gifek, meg egy csomó hangüzenet, a hosszuk alapján próbálom kitalálni, melyik lehet az.

– Hallgassák meg, hogy mi történt! Talán akkor elhiszik. Talán Ilonának elhiszik, és hallják a hangján...

Ekkor rányomok a lejátszás gombra. Ilona röhöcsél.

Na, megvolt a randi! Ezennel ezt én tényleg befejeztem! A film közben akart lesmárolni. Mintha tinik lennének...

Idegesen nyomkodom a telefonom, próbálom leállítani az üzenetet, de nem reagál semmire.

...Most vagy soha! Így fordult oda. Hát humora az van. Mondjuk egy porcikámmal se kívántam a Petőfi filmet. És a chatelés alapján nem tudtam eldönteni, hogy ő most brahiból akarja megnézni vagy tényleg? Vagy csak mert tudta, hogy író vagyok, és akkor biztos érdekel? Gondoltam, egzotikus tapasztalat lesz, hahaha, hát az volt!

A többiek megrökönyödve néznek. Lilla odajön, megkérdezi, segítsen-e. Sárosékon látom, hogy alig tudják visszatartani a nevetést. Ilona folytatja, a pasi nyelve állítólag érdes volt. Néha engem is zavarba hoznak az üzenetei. Úgy érzem, mintha a naplójának használna. Vagy egy saját *Szex és New York* sorozatot ír, de nem meri kiadni, ezért egyedüli közönsége vagyok. Lilla kikapcsolja a telefont. Ez volt a legbiztosabb, mondja. Őt zaklatja fel legjobban, hogy Ilonát így kiadtam akaratomon kívül. Várom, hogy visszakapcsolódjon, remegő kézzel beírom a PIN-kódomat.

– Elnézést – habogom. – Természetesen nem ezt szándékoztam lejátszani.

Behozom újra a messenger, rákattintok megint egy hangüzenetre. Ilona sír benne, másodpercekig csak a szipogást hallani. Nincs tovább, talán ezt mondja. Gyorsan leállítom, most sikerül, azonnal elnémul a telefonom. Nincs több dobásom, nem kattinthatok mellé. Lilla újra odajön.

– Ha esetleg dátum alapján próbálnád – javasolja, és megmutatja, hogy tudom a dátumot megnézni.

A tábor július 15-én kezdődött és 20-án ért véget. Július 18-án küldött egy tízperces üzenetet. Csakis ez lehet az.

Megnyomom a lejátszás gombot. Az elején hosszú másodpercekig csönd van, de hallatszik, ahogy Ilona lélegzik.

El kell mondanom. El kell neked mondanom, mert holnapra lehet, hogy elhitetik velem, hogy meg se történt. Itt vagyok a táborban, tudod. És délután kerestem egy zugot, hogy elvonuljak, visszakaptam a regényem kefelevonatát, na, tudod, szóval át kellett még néznem, még egyszer és utoljára. Huhh. A szívem nagyon erősen ver. Talán hallod is. Lehet, hogy pánikrohamom van? Persze tudom, nem fogok meghalni. Ehhez a munkához csend kell, és hogy egyedül legyek. Egy táborban, na képzelheted! Az egyik kis szeminárium szobából nyílik egy icipici helyiség. Fogalmam sincs, mi volt eredetileg. Az ajtót alig lehet észrevenni, egy faliszőnyeg takarja. Na, oda bevacoltam

magam, itt tuti nem találhatnak meg. Dolgozom egy ideje a kéziraton, még egy-két dolgot bindzsiznem kellett rajta, bár tudom, tudom, mondtad, hogy most már állítsam le magam, mert csak elrontok valamit. De tudod, milyen vagyok! Örök vacilátor...hahaha. Jólesik kicsit hülyeséget is beszélni, ne haragudj, ez hosszú lesz...

Sáros és Felkay összenéznek. Lilla is kicsit feszeng.

– Felgyorsítsam? – kérdezem, és választ se várva a másfél- majd a kétszeres sebességre kapcsolom. Ilona hangja magas lesz, cincogó, és irtóra hadar. Ez így nem jó. Visszaállítom. – Mindjárt jön a lényeg – mondom.

Hallom, bejönnek. István hangját ezer közül is felismerem. Valamelyik fiatal prózaíró lány lehet, nem tudtam beazonosítani. Egy szövegéről ad visszajelzést. Próbáltam nem figyelni, tudod, hogy a sajátomra koncentrálnak. Meg hát ne hallgatózzak. Eleinte szakmainak tűnt a beszélgetés. Tudod, itt ez a mondat, ott az a szó. Akár publikálni is lehetne. Ha a lány is úgy gondolja. Csak még dolgozni kell rajta. Ki ír olyat egy szövegbe, hogy fütyi? Ezt István kérdezi. Maga hogy mondja a szeretőjének, kérdezi. Na akkor kezdett az egész furcsává válni. A lány kívár. Ugye nem láttam őket. Nincs szeretőm, mondja. Ügyes, próbál kibújni. Nincs, kérdez vissza István, már ahogy ezt kérdezi, már ez sem oké. Nekem senki nem mondja, hogy fütyi, mondja István. Na itt lett először hányingerem. Nevezzük nevén. Fasz. Pénisz. Bár ez utóbbi álszent. Farok. Talán farok, én így szoktam hívni. A lány már nem szólal meg.

– Ennyi? Ez a nagy ügy? – szól közbe Sáros, mert Ilona pár másodpercig hallgat.

– Azt kell mondjam, Sárosnak igaza van – Tolnai Kati szól közbe –, rendkívül zavarba ejtő ezt hallgatni. Ez nem ránk tartozik. És a lány mit szólna, hogy ezt hallgatjuk?

Lillán látom, hogy vacillál. Ez a szempont jogos. De ekkor Enikő leciccegi Katit, mert Ilona közben meséli tovább.

Én ilyet még csak filmen láttam, de komolyan mondom, hogy István hangja megváltozott. Ha nem hallom az elején, hogy ő az, fel se ismerem. Egy másik ember lett. Ez maga szerint fütyi? Fogja erősebben! Ez fütyi? A lány csendben van. Én ki akarok törni a szobából, de valami visszatart. Rohadtul szégyellem magam. Mondjuk egy-két perc volt az egész, de akkor is. Ez egy farok, érzi? Sose lesz magából rendes író, ha szépeleg. Valaki benyithatott, mert István hangja újra visszaállt. A lány kiszaladhatott, mintha a flipflopja csattogását hallottam volna. Mit csináljak, Zsuzsi? Nem is tudom, melyik lány volt az! Beszéljek Istvánnal? Teljesen hasadt a tudata, szerintem maga előtt is letagadja. Hallottam már róla ezt-azt, de azt hittem, felnagyítják. Nem tudtam elképzelni, hogy ő ilyet csinál. És tudod mit? Ezt se ő csinálta. Egy másik István. De létezik ez a másik István. Rohadtul le vagyok törve. Miért hitegettük magunkat? Totál hülyék vagyunk. Nem végeztük el ezt a munkát, és most szegény fiatal lányokat teszi tönkre.

*

A végén fagyottan felbotorkálunk a lépcsőn. Ilona szavai hatottak, de így sem vagyok biztos abban, hogy megérte így kiadnom őt. Sáros és Felkay nem nagyon szóltak hozzá. De egy kicsit megrendültek. Enikő és Lilla párbeszéde folyt, de nem tudtam

rendesen figyelni, annyira felizgatott, hogy lejátszottam ezt a hangfelvételt, és hogy újra átéltem István megtévelyodását. Lényegében arra jutottak, hogy az alacsony létszám miatt nem képviseljük megfelelő módon a szervezetet. Ezért egy újabb időpontot meg kell hirdetni, és elérni, hogy sokan eljöjjenek, ahol dönthetünk a bizottságról. De végső soron nem tehetünk semmit az áldozatok nélkül. Nekik mi a legjobb?

Sáros a hűtőhöz megy, elővesz egy badacsonyi bort, most hozta a nyaralásról, kifejezetten nekünk. Vonakodva, de elfogadom. Lilla köszöni, nem kéri, elsiet. Jólesik a bor, ahogy lefolyik a torkomon. Hideg, kicsit mar. Bár tudom, estére rosszul leszek tőle, szerintem érzékeny vagyok a hisztaminra. Mire nem? Durva lett volna, ha ezt se fogadom el Sárosától. Nem akartam, hogy úgy érezze, minden férfi leprás a szememben. Ők isznak rendesen, újabb üveg kerül elő. Jön egy-két szexista poén, egy-két erotikus utalás. Aztán mintha Lillára tennének megjegyzéseket. Azt hiszem félreérthetetlen, de úgy teszek, mintha félreérteném. Örültem, hogy már inkább a Lilláknak akarok megfelelni, mint a Sárosoknak. Hogy az ülés alatt igyekeztem támogató lenni, hogy érezze Lilla, mi is itt vagyunk, és nem csukjuk be a szemünket. De irtó fárasztó is ez! Megfelelni neki, nekik. Mindig valakinek meg akarok felelni. Már megint Lilla a téma, nincs erőm beléjük szállni, inkább eljövök. Enikő kap az alkalmon, ő is eljön velem. Inkább új egyesületet kéne alapítani, dohogja mellettem. Mindent előről. Most minden régi szart nekünk kell megoldani. Helyeselek. Vagy nem kéne egyesület, mondom. Az emberekkel csak a baj van. Ezért lettünk írok, nem? Azt lehet egyedül csinálni. Enikő megboxolja a felkarom és röhög. Na szia, köszön, és elfordul. Csörög a telefonom, Ilona az. Mit fogok neki mondani?